

Izložba 845°C posvećena je bogatoj arheološkoj baštini Crikvenice i Vinodola u doba Rimskog Carstva.

Intrigantnu i uzbudljivu priču o antičkom Ad Turresu rekonstruirali su arheolozi na temelju ostataka prošlosti pronađenih na području današnje Crikvenice. Ti nalazi daju potpuno novo svjetlo na razvoj grada koji je svoju povijest započeo kao gospodarsko središte u kojem je djelovala velika keramičarska radionica stanovitog Seksta Metilija Maksima, osnivača i vlasnika proizvodnoga kompleksa. Razvoj keramičarske djelatnosti pratimo od njegova dolaska na prostor Ad Turresa početkom 1. stoljeća pa sve do polovice 2. stoljeća. Tijekom gotovo 150 godina ovdje su se proizvodili keramički predmeti koji su bili potrebni u svakodnevnom životu stanovnika rimske provincije Dalmacije – posuđe, amfore i građevinska keramika.

Priča o keramičarskoj radionici nije povezana samo s Crikvenicom i Vinodolom već je njezina važnost mnogo šira u smislu proučavanja razvoja antičkoga gospodarstva i ekonomije na istočnoj obali Jadrana te trgovine i prometa, na što su utjecale političke i društvene okolnosti te prirodni resursi koji su omogućili osnutak radionice upravo na prostoru današnje Crikvenice.

Kako bi se bolje razumio povijesni okvir priče o Ad Turresu, valja se „vratiti“ u još

dublju prošlost što nam omogućavaju izloženi predmeti iz razdoblja prapovijesti. Na prijelazu brončanog u željezno doba, odnosno 2. u 1. tisućljeće prije Krista, prostor Kvarnera naseljava stanovništvo koje će s vremenom postati starosjedilačko. Njihov način života upoznajemo preko predmeta pronađenih na utvrđenim naseljima – gradinama i u grobovima pod tumulima. Ti predmeti svjedoče o svakodnevnom životu prapovijesnih stanovnika Kvarnera, o njihovim običajima, ritualima, o kontaktima u trgovini i razmjeni na bliže ili znatne udaljenosti.

Prapovijesni način života mijenja se u 1. stoljeću prije Krista kada se starosjedioci susreću s novom civilizacijom – Rimskim Carstvom. Sjeverna Liburnija (područje Kvarnera) tako ulazi u utjecajnu sferu Carstva i postaje ključnom za logistiku daljnjih rimskih osvajanja Dalmacije i Panonije. Suživot starosjedioca i pridošlica potaknuo je uvođenje brojnih novosti u život antičke Liburnije koje su se odrazile na društveno uređenje i svakodnevni život. U svjetlu svih tih dinamičnih povijesnih događaja, na prijelazu stare u novu eru, na ušću rječice Dubračine u more razvija se Ad Turres, u Selcu se gradi luksuzna vila, a pored Jadrana razvija se priobalno naselje.

Život antičkih stanovnika crikveničkog područja mijenja se kroz 3. i 4. stoljeće, kada zamire proizvodnja keramičarske radionice, a život se seli na sigurnije lokacije – nalazi na brežuljcima Badanj i Kotor svjedoče nam o sutonu antike i postupnom prijelazu u srednjovjekovlje.